

3. คำหรือพยางค์บางคำ ซึ่งพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง ผันวรรณยุกต์ได้ไม่ครบ 5 เสียง เช่น

เสียง	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
		ข้า	ข้า		ชา
		ข้าม	ข้าม		ชาม

4. คำหรือพยางค์บางคำ ซึ่งพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำและอักษรสูง ผันร่วมกันจะได้ครบ 5 เสียง เช่น

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
พา	ฝ่า	ฝ่า,ฝ่า	ฟ้า	ผา
พาย	ฝาย	ฝาย,ฝ้าย	ฝ้าย	ผาย

ข้อสรุปและข้อสังเกต

1. คำบางคำหรือบางพยางค์ บ้างมีรูปวรรณยุกต์ บ้างไม่มีรูปวรรณยุกต์

2. คำบางคำหรือบางพยางค์ ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำเป็นอักษรสูง จะมีเสียงวรรณยุกต์ และใช้รูปวรรณยุกต์ต่างกัน

คำที่พยัญชนะเป็นอักษรต่ำ	ไม่มีรูปวรรณยุกต์
	จะเป็นเสียงสามัญ
	ใช้รูปวรรณยุกต์ ' (ไม้เอก)
	จะเป็นเสียงโท
	ใช้รูปวรรณยุกต์ ˊ (ไม้โท)
	จะเป็นเสียงตรี

คำที่พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง ใช้รูปวรรณยุกต์ ' (ไม้เอก)
จะเป็นเสียงเอก
ใช้รูปวรรณยุกต์ ˊ (ไม้โท)
จะเป็นเสียงโท
ไม่มีรูปวรรณยุกต์
จะเป็นเสียงจัตวา

ดังนั้น คำบางคำหรือบางพยางค์ ชื่อของรูปวรรณยุกต์จะตรงกับเสียงวรรณยุกต์ และอาจไม่ตรงกันก็ได้ เช่น

2.1 คำที่มีรูปวรรณยุกต์ และมีเสียงวรรณยุกต์ตรงรูป เช่น โก้
เต้า อ้วน เจ้ ต่าง เป็นต้น

คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
โก้	ไม้โท	เสียงโท
เจ้	ไม้ตรี	เสียงตรี
ต่าง	ไม้เอก	เสียงเอก
เต้า	ไม้จัตวา	เสียงจัตวา
บ้าน	ไม้โท	เสียงโท
อึม	ไม้เอก	เสียงเอก

2.2 คำที่มีรูปวรรณยุกต์ และมีเสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงรูป เช่น รุ่ง
เนื่อง โน้ต ว่า ช้าง แท่น

คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
รุ่ง	ไม้โท	เสียงตรี
เนื่อง	ไม้เอก	เสียงโท
โน้ต	ไม้โท	เสียงตรี
ว่า	ไม้เอก	เสียงโท
เชื้อ	ไม้โท	เสียงตรี
แท่น	ไม้เอก	เสียงโท

3. คำบางคำหรือบางพยางค์ ในกรณีที่เป็นคำเป็นและคำตาย ผัน
วรรณยุกต์ได้ต่างกัน ซึ่งจะเรียนในชั้นสูงต่อไป